

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Dimars 18 de Juliol de 1899

Núm. 3317

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornen los originals encara que no s' publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1,50
En provincias trimestre. 5,00
Extranjer y Ultramar. 7,50
Anuncis, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

La que paga més contribució de la provincia.

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de

TOS

Esparrachs d' Argenteuil

Se 'n venen diariament a la botiga d' EN GAMBÚS, carrer de Vilá (Bou), núm. 12.

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Los dilluns y divendres de dos a cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragona: los demés dias de deu a una del mati y de tres a cinch de la tarde, havent trasladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, primer.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin. Los Motors de corrent continua a la vegada que extraordinaries condicions d' economia en lo cost de compra y consum, reuneixen las de marca silenciosa, gran llimpiesa, espay redahit y facilissim maneig, ventatjas difficults d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marca senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian a voluntat, las velocitats minima a máxima. Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.

En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sean necessaris. Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

Secció doctrinal

Galomania (1)

Am motiu de l'anada de l'esquadra francesa a Barcelona, algun element català ha tingut el proposit de fer una manifestació d'anexionisme a França. Aixó, el llegir-ho, ns ha produït l'efecte d'una extraviació del sentiment, no sols envers la propia nacionalitat, sino també envers la propia individualitat catalana. Aquesta direcció—que no indica altre cosa que un estat psicologic i al mateix temps ideologic decadent—significa, oh vosaltres enaltadors de la personalitat, una abdicació de si mateix, ni més ni menys! Per altre banda, aqueix criteri no pot esser mantingut, am l'esperit, sino per algun intel·lectual degenerat d'aquells que, enlluernats per l'esclat brillantíssim del pensament francès, en lloc de vigorisar-hi l' llur intel·lecte, hi van, am l'ànima neulida, a morir com papallones enamorades del llum que les crema, a causa de la llur natural debilitat.

Catalunya ha d'esser Catalunya i no altre cosa. No té d'estar tota l' poder d'Espanya ni sota l' poder de França: ha de caminar sola, lliure, independent. Puix seria indigne de les seves aspiracions volguer, en comptes d'emancipar-se, passar d'un amo a un altre amo, o del jou de Castella al jou de la França. Aixó únicament és propi d'un poble vençut i esclau, que s' complan en el venciment i en l'esclavatje. I nosaltres hem de fer tots els esforços morals pera afranquir-nos en de l'esclavatje, mostrant-nos dignes i capables de governar-nos am saviesa i equitat. I no hem d'esser covards, com sens recomana.

La part de la França que avui se troba moralment i material en una situació mes precaria, per no dir afflictiva, es precisament la que podem anomenar Catalunya francesa. D'aquí que a França, especialment al Mig-dia, s'hagi iniciat un moviment federalista, que sostenen am gran vigor totes les revistes de la joventut intel·lectual de dita part, combatent furiosament el centralisme absorbent i depressiu que, pera les regions, exerceix París. Se necessita está desorientat de pensament pera aspirar an aqueixa aneixió, que seria quasi tant fatal com la d'Espanya, quan els nostres mateixos parents de la França l'impugnen coralment. D'aixó sen diu, senyors intel·lectuals, no veure clarament ni enterbolida la realitat: d'aixó sen diu patir de ofuscació, o sia, un tifus mental. Però s'ort que d'aqueixa extraviació del pensament i del sentiment no n participa, en no essent dos o tres solitaris malaltijos, cap català de debó. De lo contrari, podriem estrafer, com diu un amic nostre, la lletra dels «Segadors» magistralment escrita per en Guanyabéns, cantant:

Catalunya, triomfant,
tornará a esser rica i plena.
Si abans era castellana,
ara esdevindrà francesa.

Si els pobles redigits i joves se manifesten forts i dignes, es llusoria aqueixa absorció que, segons diuen aqueixos renegats, operen les grans nacionalitats en les petites. ¿No subsisteix la Suïssa per ventura? Fora de França, que am tot i els seus avenços té atraccions enormes, les grans nacionalitats avançades tendeixen totes al regim autonomic per via del federalisme.

I Catalunya, al deslligar-se, ha de cumplir una missió moral dintre dels pobles, tant en bé propi com en bé de l'Humanitat: Catalunya ha de reneixre, com abans era (i aquesta és la seva tradició) rica material-

ment, rica moralment i rica intel·lectualment. En temps del seu esplendor, Catalunya era una de les nacionalitats del món mes avançades. I la Catalunya de l'avenir ha de sobrepujar a la Catalunya del passat, tot i fent que del present no n quedi ni recort.

Pera aqueixa emancipació moral, és que Catalunya prengui exemple de l'intel·lectualisme i de l'humanitarisme, mai pronalabats de la França, en la política, al cap de vall, se fa d'una manera idealista. Però també tenim molt que aprendre de la civilització anglo-saxona, observant l'Alemanya i altres nacionalitats del Nord. El nostre francesisme ha d'esser aquest: admirar i aprendre de la França. Nosaltres celebrem comprensivament l'humanitat dels francesos, nosaltres seguim directament i apassionadament, mes que lo d'altres terres, el seu vi-t-i-vull intel·lectual, el més gros d'avui dia. Però no volem sucumbir sota l'seu jou, sino avançar pel món amb el front ben alt i, si pot esser, amb una aureola de llum al mig.

Am tot, nosaltres, am tota l'efusió del cor, donem d'aquí estant la benvinguda als mariners francesos. I, si podessim, tindriem una satisfacció inmensíssima en obsequiar-los.

JOAN PEREZ JOBBA.

Lo regionalisme a Madrid

A continuació reproduhim los párrafos capitals del discurs pronunciat en los darrers debats parlamentaris, per lo senyor Pi y Margall.

Regionalisme y Federalisme

«He de hacermé cargo de las alusiones que se me han hecho. La primera es relativa al regionalismo. Se ha olvidado aquí que el regionalismo no es sino una fase del federalismo. El federalismo y el regionalismo no difieren sino en que el federalismo es decididamente republicano y democrata, y el regionalismo considera indiferentes las formas de Gobierno y no siente por los derechos individuales el amor que nosotros.

Se ha acusado a los regionalistas de partidarios del separatismo. He leído sus muchos manifiestos; en ninguno he visto ni siquiera conatos de separatismo. Se les ha calificado también de egoistas; tampoco he visto en ningún manifiesto de los catalanes que quieran sólo la autonomía de Cataluña. Hablan de la autonomía de todas las regiones de toda la Península, y las quieren enlazar por un poder central que haya sus comunes intereses. Tampoco hay ni puede haber entre los regionalistas partidarios de la aneixión: queriendo como quieren la autonomía, habrían de ir a buscarla en la jacobina Francia, de donde nos vino la centralización más opresora?

El regionalismo y el federalismo parten del mismo principio: en los seres colectivos, lo mismo que en los individuales, hay una vida interior y otra de relación; en la vida de relación no pueden menos de estar sujetos al grupo superior, respecto a las regiones, el Estado; en la vida interior han de ser completamente autónomos, dueños de sí mismos.

«En virtud de este principio, determinamos las facultades que corresponden al Estado y las que corresponden a las regiones. Cada una de las regiones debe tener para nosotros su Constitución, sus Cortes, su Gobierno, sus leyes, sus Tribunales, su Administración, su Hacienda y hasta su Ejército. ¿Qué atribuciones quedan al Estado? se nos preguntará. Todas las que hoy tiene, menos la ingerencia de la vida interior de las provincias y los pueblos. Como es el Estado el que dirige la relación, debé, en primer lugar, decir los conflictos que entre las regiones surjan. dirimir los pleitos que nazcan entre ciudadanos de distintas regiones, regir por Códigos y

(1) N. de la R.—Escrit expressament pera Lo Somaten ab motiu de la arribada en ayguas de Barcelona de la esquadra francesa

leyes el comercio nacional, dar la ley de la moneda, determinar las pesas y las medidas, tener en sus manos los correos y telégrafos, disponer de todas las vías de comunicación, así fluviales como terrestres, restablecer el orden y garantizar la libertad donde quiera que no basten á tanto los poderes regionales. Como ha de regir además la vida de relaciones entre España y las demás Naciones, ha de nombrar los Consules y los Agentes diplomáticos, negociar todos los trabajos que exija el bienestar de la Nación, decidir la paz y la guerra, disponer del Ejército y la Armada y fijar los derechos de importación y exportación para todas las mercancías. El, y sólo él, dirige el comercio internacional.

Lo regionalisme al estranger

«¿Qué tiene ese sistema de utópico ni de absurdo? El hombre condena y rechaza frecuentemente lo mismo que aplaude en el fondo de su pensamiento. ¿Habrá aquí alguno que deje de reconocer y encarecer la paz y la cultura de Suiza, la grandeza de Alemania, el poder de los Estados Unidos, la creciente prosperidad de Méjico y otras Repúblicas de América? Naciones tan federalmente regidas donde cada región constituye un Estado y tiene su Constitución, sus Cortes, su Gobierno, sus leyes, su Administración, su Hacienda, sus milicias.»

«En esas Naciones carece de unidad la Patria? Unas son más que la nuestra. ¿Son acaso débiles? Harto nos han demostrado su fuerza los Estados Unidos, y hartó demuestra la suya la modesta Suiza que, á pesar de vivir enclavada entre grandes Potencias, conserva íntegra su personalidad y la tiene más segura que no la tenemos nosotros.»

«La federación es el sistema más lógico y á la vez más flexible. Hoy mismo lo adoptan Naciones unitariamente regidas. Federalmente se está constituyendo Bolivia y federalmente se han organizado ahora las islas de la Australasia. Larga ha sido en esas islas la gestación; pero al fin se la ha terminado por medio de plebiscitos.»

Las Comissions Codificadoras

«Es cierto que aquí ha dado el Gobierno pasos hacia el regionalismo? El Ministro de Gracia y Justicia se ha limitado á poner en ejecución los artículos 5.º y 6.º de la ley de Bases para el Código civil. Estaba prescrito que después de publicado el Código se fijase en apéndices las instituciones forales que conviniere conservar. No podía esto hacerse sin previo informe de las Diputaciones de provincia y de los Colegios de Abogados, ni sin que previamente se oyerá á la Comisión general de Codificación. El Ministro, al intento, ha nombrado en cada una de las regiones aforadas una Comisión especial que determine cuáles son esas instituciones. ¿Es esto marchar hacia el regionalismo? El Ministro, con estricta sujeción á lo prescrito, mantiene el «statu quo», no hace sino recoger, en más ó menos corto número de páginas, leyes abultadas por esparcidos Códigos. Se habría dado un paso hacia el regionalismo si se hubiese facultado á esas Comisiones, no sólo para recoger las leyes, sino también para corregirlas, derogarlas y suplirlas por otras más acomodadas á las últimas evoluciones de la idea de justicia, y no se hubiese debido someter sus apéndices á la aprobación de las Cortes.»

Lo concert económic

Otra reforma hay en proyecto que parece más encaminada al regionalismo. Asegúrase que hay la idea de un concierto económico con la Diputación provincial de Barcelona ó con las de toda Cataluña. Ignoramos si es cierto. Interrogado sobre este punto el ministro de la Guerra, no se dignó contestar ni siquiera con un movimiento de cabeza. El pensamiento nació de la Diputación de Barcelona, que tiene presentado á las Cortes un memorial para que se le confíe el repartimiento, la cobranza y la intervención de las contribuciones directas. Aun cuando esto se realizara para toda Cataluña, tampoco sería realizar en lo económico el regionalismo. Se lo realizaría si se dijese á Cataluña: el Estado te señalará la cuota que, según tu población y riqueza te corresponda; tú podrás realizarla á par de tus ingresos por los tributos que te parezcan de más fácil cobranza, menos gravosos para los contribuyentes, menos perjudiciales para el desarrollo de tu agricultura y tus artes. No siendo esta la concesión, con otorgarte lo que pides, podrás corregir los abusos del Estado y hacer más justos y equitativos los repartos. Ya el año 1810, en las Cortes de Cádiz, se pidió para las provincias lo que hoy para la de Barcelona ó Cataluña se pide; lo rechazaron las Cortes, limitándose á dar á las provincias intervención en las operaciones del Fisco.

Se anda aquí con mucho miedo en conceder libertades: la libertad asusta siempre á nuestros gobernantes. No tienen confianza en los pueblos; los quieren siempre bajo su tutela, como si no necesitara de tutor el Estado.

Cóplas

PERA CANTARS AB LA MÚSICA DE «GEDRÓN»

Com que indica—un «adelanto»
sé molt «chulo»—y torejja;
per xó hi há—afissió á n'els Toros
puig qu'aixó—ms há de salvá.
Y en lloch de—la agricultura
sapiguerla—travallá;

Repeteix (vingan Toros—y «corridas»
(qui fá avuy—fara demá...
Y las éyner—que 's rovèllin,
ningú 's cuido—de sembrá,
vingan bromas—y tiberis
y esperém tots—lo «magná».
Jo penso, cavilo,
y veig natural;
val mes una «Plaza»
que no un hospital.
Mes are, que hi penso.
y no 's cap bunyol;
puig sab quantsevol,
puig sab quantsevol,
«que es el arte del Toró»...
lo que fá mes espanyol.

Ab aixó—dels nous impostos
lo Comerç—n'está escamat;
puig si are—hi há pochés céntims
aviat no n' hi haurá cap.
Y la Industria—la primera
la que paga—l plat trencat;
já no sab—per hont navega
ni tampoch—per hont tirart...
Mes per xó—vingan nous pagos,
lo que 's deu—s' abonará;
mentres cobrin—los ministres
pot ená 'l Poble—á captá.
Jo penso, cavilo,
y veig natural;
primé's un ministre
que lo industrial.
Mes are, que hi penso,
já veig la rahó;
es que tenen pó,
es que tenen pó,
per quan perdin la cartera...
tingan plé lo seu sarró.

Lo ministre—Villaverde
diu que 's trova—amohinat;
perque 'ls comptes—no li surtan
com s' había—imaginat.
Puig que per—omplir las caixas
del Erari—del Estat;
já d' omplirilas—de passiencia
(y quan nó—papé mullat...
Mes per xó—no cal ficsarshi
que de tot—éll sortirá;
mentre 'l Poble—siga manse
éll será—bon rabadá.

Repeteix (Jo penso, cavilo,
y veig la rahó;
puig que tots somnian
regeneració.
Mes are, sens dupte,
comprech que no 's mal;
puig es natural,
puig es natural,
per regenerar 'l Espanya...
es pressis no haberi un ral.

L' altre dia—Saragossa
tota en pés—se soblevá;
va seguí després—Valencia
que també—va protestá.
Y hagué morts—á Badalona
y á Bilbao—no 'n mancá;
(Barcelona—per fer coro
deu mil vidres—va trencá...
Mes per xó—el Govern, impávit
vá á n' el Poble—contestar—
qu' ab la forsa—dels fosells
vulga, ó nó,—haurá de pagar.

Repeteix (Jo penso, cavilo,
ahont anirem;
si la passiencia
tots junts, acabém.
Mes are, recordo,
ab gotj molt complert;
diu que tot ho pert,
diu que tot ho pert,
en eix mon, qui tot ho vol...
un adégi que 's molt sert.

LUÍS MATAS y CARRÉ.
Juriol, 1899.

CRÓNICA

En lo present número tenim la satisfacció de publicar part del discurs d' en Pi y Margall fet en lo Congrés dels diputats ab motiu dels darrers debats polítics.

En Pi y Margall, en cap de sos párrafos deix endevinar que 'l catalanisme sigui carlista.

La brigada del «Gas Reusensé» shir empenqué la tasca de colocar las columnas de ferro en la plassa de la Constitució que han de sostenir los archs voltaíchs. Ahir ne quedá emplantada una.

Avuy en la plassa de devant la Ermita de Misericordia s' hi celebrará la tradicional fira anomenada de Santa Marina.

Es d' augurar que 'l Santuari de Misericordia se veurá molt concorregut y que, principalment á la nit, en la fira hi haurá la animació de tots los anys.

Diuenge rebérem un exemplar de la rahonada exposició que la important societat «Fomento del Trabajo Nacional» de Barcelona ha elevat al Govern, deixant sentir sa autorisada veu contra 'ls plans económicsh del actual ministre d' Hisenda.

Com dit document té una extensió que no 'ns permet publicarlo, nos concretám á donar las gracias per la deferencia que s' ha tingut ab nosaltres d' enviar-nosel.

La Comissió nombrada pera gestionar que 'l nou ferrocarril tingui estació en aquesta ciutat, ahir se reuni en lo saló de la Alcaldía.

Celebrém que vagi donant la mejor activitat á aquest assumpto, á fi de que 'ls interessos de nostra ciutat no 's vegin posposats als de cap altra població.

En los tranvías que surten d' aquesta ciutat cap á Salou hi van gran número de banyistas, que buscan en aquella hermosa platja y quietas ayguas, la fresca que no troban á ciutat.

Las immoralitats que s' han comés baix l' escut y amparo d' uns mal sentits sentiments humanitaris, per la gent revisionista de conveniencia, van sent coneguts de la opinió pública.

No podía succehir altra cosa: se va proposar aquella gent despertar l' esperit públich y ho ha conseguit.

Véigis com s' explic «La Nació Catalana», estimat company de causa, jutjant á Larroux y Junoy, los factotums d' aquest moviment humanitari ab lo que hi volían explotar al poble pera portarlo á una revolució sense éxit:

«Tornemhi: Los d' aquí no han volgut esser menos que 'ls de Madrid, y han donat un tech als republicans Larroux y Pérez. Lo que deyam en nostre número darrer respecte en aquesta cuestió, podém repetirho avuy, emperó ab més fastich.

Lo que s' ha gastat en els dos piccolabis, puja á tant com lo recaudat en las llistas de «La Publicidad» pera las víctimas del procés de Montjuich...

¡Aixó es deliciós! Las víctimas, naturalment, pateixen, els seus advocats es diverteixen... ab els dels altres y ab la falta de civisme del poble.

Aixó es altament criminós, y poden acceptarlo els republicans de la fusió... emperó 'l poble que pensa ho rebutja, y fuig de la propaganda buyda d' esperit y plena de personalismes, que patrocinan aquestes figuras del desheretat y sobre las cendras dels martris de l' ideas.

Y á propósit del lunch republica-revisionista. Un senyor es va atrevir, en plena Catalunya, á atacar al regionalisme, y un altre senyor que 's va quepar ab las ganas de ser diputat, va defensar al militarisme.

No sabem quin es el regionalisme que an allí s' hi va fer blanch, perque avuy, aixó del regionalisme ja no 's pot sgarfer per enlloch, y molt menos havent sortit á la seva defensa en Planas y Casals, en Silvela y en Polavieja, jufl... Emperó, com que baix aquesta denominació ens hi comprenen á tots, els que ara s' ho diuen y 'ls que avans ho eram y som molt més avuy, convé dirloshi, siquera sigui sinteticament, en aquets democratas tiberians, que en quant á democracia, el Catalanisme deixa molt endarrera als republicans de la fusió, tant en l' ordre social polítich com en el de la llibertat colectiva y individual, com ho provan las conclusions aprovadas en las Assemblies catalanistas.

Respecte á la política militarista del senyor Junoy, l' adulador sempitern d' en Weyler, no hi veyém més que una idea d' atracció d' una forsa poderosa, si, sense arrels en el poble, y lo que es més dolorós, una humiliació execrable á lo que 'l poble aborreix, á lo que 'l verdader poble democrata no consent sino per la forsa de las circunstancias, y encara ab un despreci gran.

Els principis pemocrátics son antitéticos á tot alló del honor y de la patria mentida, que á pretext de conquerir ascensos y pensions, llensan el festí de las máquines de la guerra moderna al honrat home del poble, arrencat de la familia per lleys despóticas y antidemocráticas. Sí, senyor Junoy, firishi be; la carn de canó no ha guanyat els ascensos que altres tenen per fi unich de las ensenyansas militars, sino que, lluny d' aixó veurá bastants soldats, sol-dats de debó, que havent guanyat per sos gerarquichs els ascensos y las creus, van per altres mons de Deu patarranchs, l' una ma al bastó y l' altra fermapa al envenat ó aguantant un plat de llauna, captant l' amor del próxim, ja que la democracia dels senyors de «La Publicidad y C.» no 'ls permet afanyarse 'l pá de cada dia.

¡Quinas ideas y quinas doctrinas rastrejan els que banquetejan la revisió del procés de Montjuich!

Els espectadors d' aquesta mena de comedias, no poden per menos de patatejar en aquells comedients poca-soltas y desvergonyits.»

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pesetas 1327'85.

La «Gaceta» publica un decret de Gracia y Justicia disponent la recopilació de las memorias que sobre la Lley Jurat s' han donat á coneixe.

Crònica del diumenje

Poch interés pot tindre avuy aquesta crònica ja que sols se celebraren les festes rutinaries de cada diumenje per quin motiu quasi bé podria suprimirse; mes per no perdre la costum ressenyarém encara que breument las divertisions que tingueren lloch.

En lo «Centra de Lecturas»

Favorescuts per regular concurrència se vegeren los jardins d'aquesta simpátia societat ab motiu de celebrarse un concert que correngué a càrrech de la societat y dels Srs. Planás y Nogués.

Las pessas confiadas a la orquesta s'executaren ab molta afinció y justesa.

Los Srs. Planás en l'armonium y Nogués en lo piano tocaren ab gran maestría conquistantse ls aplaudiments de la concurrència que 'ls feu repetir quasi totas las pessas que a ella estavan encomanadas.

En «El Olimpo»

També en los jardins d'aquesta societat s'hi celebrá l'tercer concert de la temporada a càrrech de la «Banda del Centro de Lecturas».

La concurrència fou bastant escassa lo que demostra que nostra gent passa lo dia al camp y que a la nit no volen endiumjarse per anar a las Societats.

La «Banda del Centro» com de costum executá todas las pessas ab molt acert.

Lo ball que després se celebrá en lo Saló de la societat resultá molt desanimat.

En los cafés d'Espanya y París

Molt concorreguts se vegeren abdos establiments ab motiu de celebrarsi los acostumats concerts que resultaren molt acceptables.

A Salou

Numerosa fou la gent que s'trasladá a aquellas hermosas platjas pera gaudir los plaiers que ellas proporcionan.

Correpondencia particular de LO SOMATENT

Vendrell 16 Juliol 1899.

En aquesta vila, ab motiu de la próxima festa major, hi ha una gran efervescència en los establiments de recreo, botigas y casars particulars, per tenir arreglat prompte, qui la companyia que funcionarà en son local, qui 'l despei de sa botiga, qui la fatxada de sa casa degudament repintada y que d'entre las quals se pot fer alguna distinció.

Dech parlar primerament del edifici quals obras tocan a son terme, del senyor Recasens. La casa que acaba d'aixecar es tot un palau de gust refinadíssim de l'arquitectura catalana, sobresurtint a todas las demés; es feta a càrrech d'un arquitecte del Arbó qual nom no recorde, y en ella figuran sobre la portalada las quatre barras, com també havian figurat al ferse la cuberta, en la bandera que s'acostuma a posar.

Es bon precedent del qual ne poden pendre mostra los mestres de casas de la vila en las futuras construccions no dubtant que ho farán, desterrant aixís la rutina que s'ha ensenyorit de tots ells. Rebin la més cordial felicitació l'autor de las mentadas obras y l' senyor Recasens, propietari d'ellas, per son exquisit gust.

En lo «Cassino Circo» hi actuará durant las festes una companyia de sarsuela, sens altra novetat, segons diuen, que augmentar lo preu d'entrada per poguer satisfacer las exigencias del madrileny sarsuelero «género chico». En lo caté de dit Cassino s'hi están fent reformas importants y acertadas.

La simpática societat coral «La Lira», s'ha emprés los balls públics del Tivoli, havent contractat pera ells l'acreditada orquesta de Barcelona de l'«Escalera».

També vindrá una exposició de figuras de cera. Llástima que no pugui venir l'«Orfeó Catalá» com se desitjava pera completar las festes.

Recomano als lectors de LO SOMATENT un article que publica l'«Vendrellense» d'avuy en el qual don Jaume Ramón diu que l'banch del Ajuntament que hi ha en las iglesias ve a ser lo banch dels acusats de los Audiencias, per ser lo tal banch una ignominiosa imposició dels que prengueren las llibertats de nostra patria.

Funciona en aquesta vila una Agrupació Agrícola «La Vinya» composta totalment de joves pagesos pera dedicarse al estudi práctic de las cuestiones agrícolas que afectan a Catalunya en general y aquesta comarca en particular. Procuraré tenirne datos y posarlos al corrent dels lectors de LO SOMATENT.

Lo Corresponsal.

Secció oficial

Registre civil

dels dias 15 y 16 de Juliol 1899

Naixements

Amelia Piqué de Vall, de Francisco y de Magdalena.

Matrimonis

Pere Hortonedá Magriñá ab Rosa Vergés Aymami. —Joseph Vidiella Ribot ab Magdalena Sardá Gnasch. —Joseph Ferré Colom ab Carme Llevat Fort.

Defuncions

Joan Batista Balañá Ordeig, 72 anys, Racona 15.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Frederich.

Sant de demà.—Sant Vicens de Paul.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del día d'ahir.

Interior	62'60	Cubas del 86	69'93
Orenses		Cubas del 90	58'93
S. Juan		Aduanas	93'75
Norts	49'75	Ob. 5 0/0 Almansa	86'75
Fransas	38'75	Id. 3 0/0 Fransa	
Filipinas	77'75		

PARIS

Exterior	58'80	Norts	
Paris	22'80	Londres	30'97

Se reben órdenes pera operaciones de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valores cotisables de Bolsa. Descompte de cupens y compra de monedas d'or de tots los paissos.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	62'60	Aduanas	93'75
Exterior		Norts	48'90
Amortizable		Fransas	38'70
Cubas 1896	69'87	Filipinas	
Cubas 1890	59	Obs. 6 0/0 Fransa	84'50
Exterior Paris	58'90	Id. 3 0/0	43'

GIROS

Paris	22'80	Londres	30'97
-------	-------	---------	-------

Anuncis particulars

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de comprendre, la societat «Gas eleusense» acaba de fisar preus inverosímils al fluit Réctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense donará com a immediat resultat la anulació del fluit gas en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprenentho aixís nostra Societat, se proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant a cap en aquestos moments a fi de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, he de rebre del públich reusenche y a las que atendrá per torn riguros.

A pesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fiska a sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los acepta desde ara y en lo moment que 'l seu contrincant dongui un servey regular d'alumbrat eléctrich, nostra Societat establirà pera 'ls seus abonats los preus següents:

Gas Reusense

Alumbrat eléctrich

Establert ja 'l servey del alumbrat eléctrich, aquesta Societat suministrará lo fluit ahont vulga que 's demani, desde la posta a la sortida del Sol, baix los mateixos preus establerts, a saber:

Una lámpara incandescent de 5 bujias, pessetas	1'25	al mes.
> > >	de 10	> 1'75 al >
> > >	de 16	> 2'50 al >
> > >	de 25	> 3'75 al >

UN KILOWAT-HORA (que representa aproximadament lo consum d'una lámpara de 10 bujias durant trenta horas) pessetas 0'50.

Així mateix continuarà practicant gratuitamente las instalaciones particulars.

Reus 19 de Maig de 1899.—L' Administrador.

Singles 12

REUS

LLIBRERIA

Singles 12

REUS

Cumpleert assortit d'objectes d'escriptori. Id. id. de llibres de 1.ª ensenyansa. Id. id. de llibres ràtllats. Id. id. de tota classe de paper. Plomas, quaderns, carnets, llapis etc. etc.

TOT A PREUS VENTATJOSOS.

No vos equivoquéu.—Singles, 12.—Reus.

Una lámpara incandescent de 5 bujias	1'25	Plas.
de 10	1'75	
de 16	2'50	
de 25	3'75	
Preu del kilowat, hora.	0'50	

En quant a las instalaciones se fan desde avuy en iguals condiciones que l'altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temem, se 'ns porta a la lluyta, a ella aném ab la tranquillitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

AVIS

Per acort del lltm. senyor Director general de Correus y Telégrafos se convoca a concurs als propietaris de fincas urbanas de Reus que vulguin cedir en arrendament, local suficient pera instalar per terme de quatre anys las oficinas de Correus de dit punt, ab venda pera 'l quefe de las mateixas, quin concurs se verificará en la Estafeta de Reus, als trenta dias de publicat aquest anunci.

En las proposicions s'ha de fer constar que las obras d'instalació de la oficina han d'esser de compte dels proponents, acompanyant a las mateixas lo plano acotat del local que s'ofereixi.

Reus 5 Juliol 1899.

Telégramas

Madrid 17.

De Bilbao diuen que l'assumpo de la huelga continúa agravantse.

La actitud d'intransigencia en que s'han colocat amos y obrers fa temer graves successos.

—Se creu que entre avuy y demá quedará aprobat lo del arreglo dels Deutes.

Aquesta tarde se donarán alguns passos aprop de las oposicions pera vetre si aquestas cedeixen en algo. Encara que 'l Govern ja deu tenir previst lo resultat fa quatre dias, creu, sens dubte, que ab los cabildes quedi un poch més ayrosament en lo poder que d'haver acceptat de pla fa alguns dias la solució proposada per las oposicions; y a en Villaverde li sembla com més ayrosa lo decret de suspensió de las Corte sense publicar son rellevo del Ministeri.

—Ja ha sortit pera San Sebastián la escolta real.

—«El Liberal» califica d'un escándol més lo succehit ab l'acta de Valls.

Los ministerials y 'ls liberals de la comissió están disposats a donar l'acta al recaudador de contribucions, silvelista.

—Diuen de Valencia que s'ha inaugurat lo Santori de Porta Caeli, ahont hi ha catorze tisichs pobres.

—Segons noticias de Sant Petersburg, l'emperador de Russia s'troba ja desencoratjat del resultat que obtindrà la Conferencia de la pan.

—«La Correspondencia» diu que en lo Consell de ministres que se celebri aquesta nit no s'tractará encara del arrendament dels arsenals.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interès actualment a tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en ell s'hi més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrà en Sant Sadurn de Noya, s'hi troban explicades ab claretat totes aquelles operacions y cuidados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cap americà, entre altres: multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc; seguit d'altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d'obtenir bons vins negres, blancs y rosats, y cuidados de que deuen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més práctichs é inteligents viticultors d'Espanya y Fransa; tot ab lo fi d'obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que pugua compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volum en octau de més de 100 pàginas en bon paper y clara impresió, enquadernat a la holandesa y s' ven en aquesta imprenta, al preu de **UNA PESSETA**.

OBRA NOVA

Fills Ilustres de Reus

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta imprenta.

INSTITUT VACUNÓGENO SUÍS

LAUSSANNE

Dipòsit exelussiu a Reus

D. ANTON SERRA (farmacèutich)

Arrabal Santa Anna, 80.

LINFA

	Plas.
Tubo pera 2 ó 3 vacunas.	1'00
Tubo pera 8 ó 10 vacunas.	1'50
Tubo pera 20 ó 25 vacunas.	3'00
Estoig ab 5 tubos pera 2 ó 3 vacunas.	4'00

PULPA

	Plas.
Placas pera 3 ó 4 vacunas.	1'50
Placas pera 6 ó 8 vacunas.	3'00
Frascos pera 25 vacunas.	8'00
Frascos pera 50 vacunas.	15'00

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COMIADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

Lo més econòmic, lo més efíca, lo mes durader y balx garantia del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZUE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

BANCH HIPOTECARI D' ESPANYA

Préstams hipotecaris al 5 per 100 d' interès anyal

Amortisables a llarch plasso de 5 ó 50 anys

Ab garantia de fincas rústicas y urbanas.

Acabadas las anualitats que s' hagin pactat queda la finca lliure pera el propietari, sens necessitat de cap gasto, ni tenir allavors que reembolsar cap part del capital. Ademés, lo Banch, accepta en qualsevol época lo reembols total ó parcial del préstam. No importa que las fincas estigun hipotecadas. No s' admeten préstams inferiors a 5.000 pessetas. Pera més informes al Agent de dit Banch

JOAQUIM SOCIATS.—Carrer Santa Anna, núm. 26.—Reus

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Juliol de 1899

Linea directa pera el Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Juliol directament pera Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

ESPAGNE

LINEA PERA L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Juliol lo vapor France
lo dia 27 de " " Bearn

Consignataris a Barcelona, RIPOL y C., Plassa de Palacio.—Barcel

Ferrocarril econòmic de Reus a Salou

Servey de trens de viatgers

que regira desde 11 de Juliol de 1899.

SORTIDAS DE REUS

Mati

Tren núm. 2	á las 4'10
" 12	" 5'45
" 14	" 7'20
" 16	" 8'09
" 4	" 9'00
" 20	" 10'48

Tarde

Tren núm. 22	á las 12'35
" 6	" 2'32
" 26	" 3'14
" 28	" 3'56
" 30	" 4'38
" 32	" 5'20
" 34	" 6'02
" 36	" 6'44

Nit

Tren núm. 38	á las 7'24
--------------	------------

SORTIDAS DE SALOU

Mati

Tren núm. 1	á las 4'56
" 11	" 6'30
" 13	" 7'21
" 15	" 8'10
" 17	" 9'01
" 3	" 10'49

Tarde

Tren núm. 25	á las 2'33
" 27	" 3'15
" 29	" 3'57
" 31	" 4'39
" 33	" 5'21
" 35	" 6'03
" 37	" 6'45

Nit

Tren núm. 39	á las 7'25
" 41	" 8'15